

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення державної атестації наукових установ» від 19 липня 2017 р. № 540 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/540-2017-%D0%BF>. – Заголовок з екрану.

4. Степашко В. Моделювання наукової діяльності викладацького персоналу вищих навчальних закладів в умовах трансформації системи освіти/ В. Степашко // Вісник Черкаського ун-ту: Серія «Педагогіка». – 2007. – Вип.104. – С.112-122.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

*Руденко І.В., к.е.н., доцент,
Голованова О.М., спеціаліст II категорії,
Постольна Н.О., спеціаліст II категорії
Харківський торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету*

Офіційні показники економічного розвитку України за роки незалежності, недостатнє фінансування вітчизняної науки та передових технологій свідчать про «відсталість» інноваційної сфери в порівнянні з розвиненими країнами світу. Аналіз фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств України свідчить, що впродовж 2005-2015 рр. загальна сума витрат зросла на 8062,1 млн. грн., або у 2,4 рази, але в межах досліджуваного періоду мала нестійку тенденцію. Дослідження показали, що склалася тенденція до зниження питомої ваги підприємств, які впроваджують інновації. Так, у 2015 році інноваційну діяльність здійснювали 824 підприємства, у 2014 році – 1609, а у 2013 -1715 підприємств [1].

Відбулося це під впливом низки зовнішніх і внутрішніх факторів. Основним об'єктивним фактором є світова фінансова криза та політична й економічна нестабільність в Україні. Крім того, переважна більшість промислових підприємств країни працює на застарілому обладнанні. До інших факторів, які стримують інноваційну діяльність вітчизняних підприємств слід віднести дефіцит власних фінансових ресурсів підприємств для фінансового забезпечення інноваційних потреб; зменшення бюджетного фінансування та державної підтримки; недостатній досвід використання альтернативних джерел фінансового забезпечення; відсутність чіткого механізму вибору ефективного портфелю джерел фінансування та побудови оптимальної структури капіталу; недостатню кваліфікованість персоналу та інші.

У даному контексті доцільно звернутися до світового досвіду, оскільки в розвинених країнах світу вже тривалий час пріоритетним напрямом державної фінансової концепції є пільгова податкова та амортизаційна політика як засіб стимулювання та підтримки інноваційного розвитку. Так, у США, Японії, Франції, Канаді та Швеції видатки на науково-дослідні та дослідницько-

конструкторські роботи вираховуються з оподаткованого доходу. У Німеччині поширена практика перерахування прибутку підприємств у численні власні резервні фонди, які не обкладаються податками. У Японії підприємства вираховують з податку на прибуток 7% обсягу інвестицій в інновації, а у Великобританії за перший рік експлуатації інноваційного обладнання відбувається повне списання його вартості [2].

Відомо, що джерелами фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності можуть бути як власне підприємства, так і фінансово-промислові групи, венчурні компанії, кредитні установи, інноваційні та інвестиційні фонди, органи державної та місцевої влади, приватні та корпоративні інвестори. При цьому для розвинених країн Європи та США характерна комбінована модель фінансового забезпечення, яка включає приблизно однаковий обсяг фінансових ресурсів як з державних, так і з приватно-комерційних джерел.

Враховуючи світовий досвід, ми пропонуємо розширити типову структуру джерел фінансування інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України, що дозволить швидко та ефективно впроваджувати та комерціалізувати інновації, забезпечуючи високу рентабельність інноваційної діяльності. Задля збільшення обсягів фінансування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств необхідно активно розвивати банківський сектор у частині залучень цільових інвестицій, створювати венчурні фонди, залучати «вивільнені» фінансові ресурси в результаті застосування державою пільгової податкової та амортизаційної політики, а також в результаті розміщення та продажу акцій, розвивати спонсорство та підтримку з боку міжнародних організацій тощо.

Для здійснення інноваційної діяльності підприємств України, що характеризується високим ступенем ризику й невизначеності, можна внести такі пропозиції щодо вдосконалення її фінансового забезпечення:

1) на загальнодержавному рівні: удосконалити законодавчу базу, яка регулює інноваційну діяльність; прийняти ефективну програму інноваційного розвитку; затвердити пільгову податкову та амортизаційну політику для інноваційно-активних підприємств; розширити фінансові джерела державної підтримки інноваційної діяльності; запровадити державний інноваційний кредит під низьку процентну ставку та систему державних гарантій; створити дієву інфраструктуру державних інноваційних фондів та інституційних інвесторів тощо;

2) на рівні фінансової інфраструктури України: банківському сектору варто розширити перелік привабливих для інноваційно-активних підприємств послуг за процентними ставками та строками кредитування; поширити застосування венчурного фінансування, факторингу, форфейтингу та страхування інноваційних проєктів; відкрити конкурентоздатні інноваційно-інвестиційні фонди тощо.

Таким чином, використання різноманітних джерел фінансування інновацій в Україні дозволить оптимізувати адаптивність промислових підприємств до кон'юнктури ринку.

Література:

1. Почтовюк А.Б. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств у сучасних умовах / А.Б. Почтовюк // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2016. – № 3. – С. 133-140.

2. Скляр І.Д. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємства / І.Д. Скляр. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 40 с.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

*Садиков М.А., д.е.н., професор
Харківський національний університет внутрішніх справ*

Структурне перетворення національної економіки України і забезпечення подальшого розвитку науково-технічного прогресу (НТП) дадуть змогу перейти до створення і використання новітніх технологій і техніки [1, 2]. Нажаль, низький технологічний рівень виробничої бази провідних галузей національної економіки, слабе фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) суб'єктами економічної діяльності, брак фінансування не дають можливості економіці країни розвиватися в напрямку досягнення більш високих темпів зростання (табл. 1).

Таблиця 1 – Витрати на виконання наукових досліджень і розробок за видами робіт (млн. грн.)*

	Усього, у фактичних цінах	У тому числі на виконання		
		фундаментальних наукових досліджень	прикладних наукових досліджень	науково-технічних (експериментальних) розробок
2010 ¹	8107,1	2175,0	1589,4	4342,7
2011 ¹	8513,4	2200,8	1813,9	4498,7
2012 ¹	9419,9	2615,3	2023,2	4781,4
2013 ¹	10248,5	2698,2	2061,4	5488,9
2014 ^{1,2}	9487,5	2452,0	1882,7	5152,8
2015 ^{1,2}	11003,6	2460,2	1960,6	6582,8
2016 ²	11530,7	2225,7	2561,2	6743,8
2017 ²	13379,3	2924,5	3163,2	7291,6

¹ Дані за 2010-2015 роки перераховано без урахування витрат на виконання науково-технічних послуг.

² Дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

*www.zp.ukrstat.gov.ua

За період 2010-2017 рр. інвестицій на науково-технічну діяльність в цілому збільшувалося, у тому числі за рахунок власних джерел, а за рахунок іноземних джерел останні роки не здійснюються.